

Lasten- ja nuorisopsykiatrian sekä mielenterveys- ja päihdepalveluiden selvitys ja kehittämisohjelma - nuorisovaltuuston kommentit

Selvityksessä on havaittavissa, että mielenterveys- ja päihdepalveluiden tarve ei ole muuttunut vaan pikemminkin kasvanut, vaikkakin käyntien määrä kouluterveydenhoidossa on pudonnut. Tarkoittaako tämä, että nuorten ongelmat nykyään ovat niin vaikeahoitoisia, ettei kouluterveydenhuollolla ole resursseja puuttua niihin?

Nuorisovaltuustossa walk-in terapia nauttii suosiota. Walk-in terapian lisäksi peräänkuulutamme mielenterveystarkastuksia. Koemme ne tärkeäksi osaksi osana mielenterveyden haasteiden ennaltaehkäisyä ja toimintakyvyn tukemista. Mielenterveyden haasteiden ennaltaehkäisyä ei voi korostaa liikaa etenkin puhuessa nuorista ihmisistä, joilla mielenterveyden haasteet ovat suuria.

Selvityksessä kerrotaan sukupuoli-identiteettitutkimuksen poliklinikasta, joka toimii osana EVA-yksikköä TAYSin nuorisopsykiatrialla. Pohdimme, minkä takia sukupuoli-identiteettitutkimuksen poliklinikka ei voisi toimia laajemmin muuallakin, vaikkakin tuentarve nuoren sukupuoli-identiteettiä koskeville kysymyksille olisi myös muualla. EVA-yksikkö on tietenkin moniammatillinen ja keskitetty, mutta nuorisovaltuuston ajatuksena olisi, että poliklinikan tuki olisi herkemmin saatavilla alaikäisille myös muualla.

Lastensuojelussa kyse on aina alaikäisestä lapsesta, jolloin lapsen etuna on, että tämä pystyisi olemaan horisontaalisessa asiantuntijasuhhteessa ammattilaisten kanssa koskien lapsen omia asioita. On tärkeää käydä vahvaa dialogia lapsen kanssa, kuulla tätä ja perustellen kertoa lastensuojelun tarkoitusta sekä selittää millaisista mahdollisista toimenpiteistä on kyse, tarkoittaen että lastensuojelun tarpeen perusteluista on hyvä kuulla lasta. Lastensuojelua on tärkeä tehdä yhdessä lapsen kanssa ja lapsilähtöisesti. Asiakkuudessa ja palveluprosessissa on aina muistettava lapsi ja kertoa asioista lapselle ikätason mukaisesti.

Kolmannen sektorin roolia pohdittaessa nuorisovaltuusto nostaa, että kolmannella sektorilla on tärkeä rooli osa palvelujärjestelmää, mutta tämän roolin olisi syytä olla palvelua tukevaa, ei julkista sektoria korvaavaa. On järkevää hyödyntää ylisektorista yhteistyötä ja kehittää palveluita yhteistyössä, mutta on myös tärkeää huomioida palveluiden laadun takaaminen ja turvaaminen.

Nuorten riippuvuus- ja päihdepalvelujärjestelmää kuvaava neliportaisen hoidon rakenne kuviossa 10 sivulla 122 on vakaan oloinen, kuten myös sivun 120 nuorten mielenterveyspalvelujärjestelmän uusi hoidon porrastus kuviossa 9. Riippuvuus- ja päihdepalvelujärjestelmän kuviossa sivulla 122 korostetaan palveluiden keskeistä yhteistyötä muun sosiaalitoimen kanssa. Toivottavasti palveluiden asiakkaat tunnistetaan ja osataan ohjata oikeisiin palveluihin eivätkä he joudu moniasiakkuuksien kierteeseen.

Nuorisovaltuustossa olemme mieltä, ettei päihteidenkäyttö saa estää tarpeellisen hoidon saamista ja hoitoon pääsyä. Päihdeongelma ja mielenterveyden ongelmat

eivät sulje toisiaan pois vaan usein kulkevat käsikädessä. Onkin tärkeää hoitaa näitä yhdessä, ei toisiaan sulkevinä ongelmina.

Nuorisovaltuustoa huolestuttavana asiana nuorten kommentteissa nousi nuorten kokemus päihdepalveluiden henkilökunnan tietämättömyydestä koskien erilaisia päihdekäyttäjiä ja päihteitä, sekä erilaista päihdekäyttäytymistä. Nuoret toivovat, että ammattilaiset olisivat perillä ja ajan tasalla tämän ajan keskeisistä ilmiöistä. On tärkeää ylläpitää ammattitaitoa ja kouluttautua, sillä aika muuttuu ja on oletettava, että ammattilaiset muuttuvat ajan mukana ammattitaitonsa kanssa. Asiakkaan kuuluu luottaa ammattilaisten ammattitaitoon ja osaamiseen.

Raportin sivulla 57 kuviossa 2 ja sivulla 129 kuviossa 11 on merkittävä asiavirhe: ”lapset ja naiset”. Olettaen tarkoitettavan ”lapset ja nuoret”. Raportin keskeneräisyys on ymmärrettävää, mutta tämä oleellinen virhe on korjattava viralliseen julkaisuun. Asiavirhe on hyvin harhaanjohtava.

Nuorisovaltuusto kuitenkin haluaa nostaa hattua valmistelijoille, sillä näinkin pitkä materiaali näyttää sen, että nuorten palveluiden parantamiseen on selkeä ja vahva tahtotila. Selvitys on kattava, ja tunnistaa erinomaisesti tämän hetkiset haasteet nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluissa, kuten ongelmat matalan kynnyksen palveluiden ja jatkuvuuden kanssa. Raportissa tuodaan esille merkittäviä ja oleellisia asioita. Kehittämissuunnitelmassa esitetty rakennemuutos on erittäin tarpeellinen, ja selkeyttää merkittävästi tämän hetkisten palveluiden tarjontaa.

Sosiaali-, terveys-, ja pelastuspalveluiden tiimin valmisteleva

Martti Kaisti

Elsa Nisula

Eetu Hukkanen

Taika Kiuru

Oliver Priimägi

Hyväksytty Pirhan nuorisovaltuuston puheenjohtajaneuvostossa 25.9.2024